Lieta Nr.A420459212
SKA – 1165/2013

LĒMUMS

Rīgā 2013.gada 28.decembrī

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

senatore I.Skultāne
senatore V.Kakste
senatore R.Vīduša

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 1.novembra lēmumu par tiesvedības izbeigšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ekonomikas ministrija (turpmāk – ministrija) ar 2012.gada 13.janvāra vēstuli Nr.413-2-382 sniedza pieteicējam /pers. A/ atbildi uz iesniegumu par pieteicēja reģistrāciju Dzīvojamo māju pārvaldnieku reģistrā (turpmāk – Pārvaldnieku reģistrs). Ministrija norādīja, ka iesniegumam nav pievienots dokuments, kas apliecinātu pieteicēja kā dzīvojamās mājas pārvaldnieka kvalifikāciju. Līdz ar to pieteicēja reģistrācija atlikta.

Pieteicējs vērsās administratīvajā tiesā, lūdzot uzlikt ministrijai pienākumu reģistrēt pieteicēju Pārvaldnieku reģistrā.

[2] Administratīvā rajona tiesa ar 2013.gada 1.novembra lēmumu izbeidza tiesvedību, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 2.punktu. Rajona tiesas lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Lietā ir strīds, vai pastāv priekšnoteikumi, lai pieteicēju reģistrētu Pārvaldnieku reģistrā.

[2.2] Lai personu varētu reģistrēt Pārvaldnieku reģistrā, tai jāatbilst Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā pārvaldniekam izvirzītajām prasībām un tai jābūt noslēgtam pārvaldīšanas līgumam ar dzīvojamās mājas īpašnieku.

[2.3] No Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 13.panta pirmās un piektās daļas, kā arī no pārejas noteikumu 6.[1]punkta secināms, ka attiecībā uz personām, kas ir ieguvušas profesionālo kompetenci dzīvojamo māju pārvaldīšanā ārpus formālās izglītības sistēmas, netiek piemērotas Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 13.panta pirmās daļas prasības par vismaz ceturtā profesionālās kvalifikācijas līmeņa izglītības nepieciešamību. Persona, kura nav ieguvusi Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 13.panta pirmajā daļā norādīto dzīvojamo māju pārvaldīšanai nepieciešamo profesionālo izglītību, bet kurai ir praktiskā darba pieredze jeb profesionālā kompetence dzīvojamo māju pārvaldīšanā, kas ir iegūta ārpus formālās izglītības sistēmas, ir tiesīga turpināt dzīvojamo māju pārvaldīšanu arī pēc 2013.gada 1.septembra, ja tā profesionālās kompetences novērtēšanas rezultātā līdz 2013.gada 31.augustam likumā noteiktajā kārtībā ieguvusi profesionālās kvalifikācijas dokumentu, kas apliecina pārvaldnieka trešo profesionālās kvalifikācijas līmeni. Šādai personai ir tiesības tikt reģistrētai Pārvaldnieku reģistrā.

[2.4] Lietā nav strīda, ka pieteicējam nav dokumenta, kas apliecinātu trešā vai ceturtā līmeņa profesionālo kvalifikāciju. Tādējādi pieteicējs neatbilst ne Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 13.panta pirmās daļas, ne likuma pārejas noteikumu 6.[1]punkta prasībām.

Līdz ar to pieteicējam nav subjektīvo tiesību prasīt, lai viņu reģistrētu Pārvaldnieku reģistrā.

[2.5] No Augstskolu likuma 59.panta pirmās daļas, Profesionālās izglītības likuma 1.panta 5. un 8.punkta, 5.panta un 6.panta septītās daļas secināms, ka gadījumā, ja persona ieguvusi savu profesionālo kompetenci ārpus formālās izglītības sistēmas, tad tiesiskais regulējums paredz iespēju saņemt savas profesionālās kompetences novērtējumu un atzīšanu par atbilstošu tikai pirmā, otrā vai trešā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesionālajai kompetencei. Proti, tiesiskais regulējums neparedz iespēju, ka personas profesionālā kompetence, kas iegūta ārpus formālās izglītības sistēmas, tiktu pielīdzināta augstākās pakāpes profesionālajai izglītībai.

[2.6] Satversmes tiesa 2010.gada 18.februāra spriedumā lietā Nr.2009-74-01 nav norādījusi konkrētu tiesisko kārtību, kādā būtu jāatzīst personu, kurām ir praktiskā darba pieredze, profesionālā kompetence dzīvojamo māju pārvaldīšanā vai kuram profesionālās kvalifikācijas līmenim pielīdzināma darba pieredze, kas iegūta ārpus formālās izglītības sistēmas. Minētā tiesiskā regulējuma radīšana ir likumdevēja kompetencē, kurš pēc minētā Satversmes tiesas sprieduma noteica šādu kārtību Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 13.panta piektajā daļā, pārejas noteikumu 6.[1]punktā un Profesionālās izglītības likuma 6.panta septītajā daļā.

Tādējādi noraidāms ir pieteicēja apsvērums, ka, tā kā nepastāv iestāde, kas viņa praktisko darba pieredzi atzītu par atbilstošu vismaz ceturtajam profesionālās kvalifikācijas līmenim, viņš ir reģistrējams Pārvaldnieku reģistrā. Tas, ka pieteicējs savas tiesības iegūt trešo profesionālās kvalifikācijas līmeni apliecinošu izglītības dokumentu Profesionālās izglītības likuma 6.panta septītās daļas kārtībā līdz 2013.gada 31.augustam nav izmantojis, nenozīmē, ka šajā lietā pastāv kādi ārkārtas apstākļi, kādēļ būtu pieļaujams atkāpties no normatīvo aktu regulējuma attiecībā uz profesionālās kompetences pielīdzināšanu un personu reģistrēšanu Pārvaldnieku reģistrā.

[3] Blakus sūdzību par rajona tiesas lēmumu iesniedza pieteicējs, norādot turpmāk minētos apsvērumus.

[3.1] Pēc Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā izdarītajām izmaiņām likums pieteicējam kā profesionālam pārvaldniekam ir piešķīris tiesības prasīt, lai likumā noteiktajā kārtībā atzītu viņa profesionālo kompetenci dzīvojamo māju pārvaldīšanas jomā par atbilstošu ceturtajam profesionālās kvalifikācijas līmenim.

Neviens tiesību akts nenoteic kārtību, kā profesionāliem pārvaldniekiem novērtē profesionālo kvalifikāciju kā atbilstošu ceturtajam profesionālās kvalifikācijas līmenim.

[3.2] Tiesa nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 104.pantā noteiktās prasības. Tiesai vajadzēja izvērtēt Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma pārejas noteikumu 6.[1]punkta atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Tas neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 91.pantam, jo sadala visus pārvaldniekus ar praktiskā darba pieredzi divās daļās, proti, kas kvalifikācijas eksāmenu ir nokārtojuši līdz 2013.gada 31.augustam un var darbu turpināt un kas eksāmenu nokārtojuši pēc minētā datuma un tāpēc darba turpināšana viņiem aizliegta.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma pārejas noteikumu 6.[1]punkts neatbilst arī Latvijas Republikas Satversmes 106.pantam, jo noteic formālus ierobežojošus kritērijus personai brīvi izvēlēties nodarbošanos.

Tiesai vajadzēja vērsties Satversmes tiesā un apturēt tiesvedību.

Motīvu daļa

[4] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 286.panta trešajai daļai Senāts pievienojas rajona tiesas lēmumā ietvertajai motivācijai, atzīstot to par pareizu un pietiekamu.

Par blakus sūdzības argumentiem Senāts norāda turpmāk minēto.

[5] Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums tādai personai, kura nav ieguvusi likuma 13.panta pirmajā daļā paredzēto profesionālo izglītību, bet kurai ir praktiskā darba pieredze dzīvojamo māju pārvaldīšanā, nepiešķir tiesības prasīt, lai tās profesionālo kompetenci dzīvojamo māju pārvaldīšanā atzītu par atbilstošu ceturtajam profesionālās kvalifikācijas līmenim. Minētajām personām likums vispār neprasa ceturto profesionālās kvalifikācijas līmeni un uz tām neattiecas likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktās prasības par izglītības līmeni. Atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 13.panta piektajai daļai un pārejas noteikumu 6.[1]punktam šādām personām nepieciešams tās profesionālās kompetences novērtējums atbilstoši trešajam profesionālās kvalifikācijas līmenim. Minētais gan neizslēdz iespēju personai mācīties un noteiktā kārtībā iegūt arī ceturto profesionālās kvalifikācijas līmeni.

Turklāt kārtību, kādā novērtējama minēto personu profesionālā kompetence un tā atzīstama par atbilstošu trešajam profesionālās kvalifikācijas līmenim, noteic Profesionālās izglītības likuma 6.panta septītā daļa un Ministru kabineta 2011.gada 22.februāra noteikumi Nr.146 „Kārtība, kādā novērtē ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci". Atbilstoši minētajiem noteikumiem profesionālās kompetences novērtēšanu veic akreditēta izglītības iestāde vai eksaminācijas centrs, kuram šāda uzdevuma veikšanu ir deleģējis Izglītības kvalitātes valsts dienests. Personas profesionālā kompetence tiek novērtēta profesionālās kvalifikācijas eksāmenā (*sk. noteikumu 3.-5.punktu*). Izglītības kvalitātes valsts dienests profesionālās kompetences novērtēšanu namu pārziņu profesionālās kvalifikācijas piešķiršanai ir deleģējis vairākām akreditētām mācību iestādēm (*sk.* http://www.ikvd.gov.lv./profesionalas-kompetences-novertesana.html).

[6] Satversmes tiesa 2010.gada 18.februāra spriedumā lietā Nr.2009-74-01 atzina, ka prasībai par dzīvojamo māju pārvaldnieku attiecīgu izglītības līmeni ir leģitīms mērķis, proti, citu cilvēku tiesību un sabiedrības drošības aizsardzība, jo arī šajā jomā ir svarīgi, ka personas sagatavotība tiek apliecināta noteiktā veidā un sabiedrība var būt pārliecināta, ka pārvaldnieks spēs pienācīgā kvalitātē izpildīt tam uzticētos pienākumus. Valsts atzītas profesionālās izglītības diploms apliecina personas teorētisko un praktisko sagatavotību noteiktai sarežģītības un atbildības pakāpei atbilstoša darba veikšanai (*sk. minētā sprieduma 17.punktu*). Tāpat Satversmes tiesa atzina, ka likumdevējs, nosakot konkrētu profesionālo izglītību kā apliecinājumu pārvaldnieka kvalifikācijai tām personām, kurām nav praktiskā darbā iegūtas pieredzes, ir izvēlējies piemērotu līdzekli un paredzējis saprātīgu periodu pārejai uz jauno tiesisko regulējumu (*sk. turpat 18.1.punktu*).

Taču attiecībā uz personām, kuras jau veic māju pārvaldīšanu vairākus gadus un kurām tādējādi ir praktiskā darba pieredze dzīvojamo māju pārvaldīšanā un cita attiecīga profesionālā izglītība, Satversmes tiesa atzina, ka Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktā prasība par noteiktu profesionālās izglītības līmeni nav samērīga. Satversmes tiesa, analizējot citu valstu tiesisko regulējumu attiecīgajā jautājumā, secināja, ka minēto personu spēju veikt dzīvojamo māju pārvaldīšanu var novērtēt, arī noteiktā kārtībā pārbaudot to zināšanas un prasmes. Taču šāds novērtējums ir jāapliecina valsts atzītā kārtībā, lai citas personas būtu pārliecinātas, ka šī persona pārvaldnieka pienākumus veiks pienācīgā kvalitātē (*sk. turpat 18.3. un 19.punktu*).

Tādējādi no Satversmes tiesas sprieduma neizriet viedoklis, ka personām, kurām ir praktiskā darba pieredze dzīvojamo māju pārvaldīšanā un cita profesionālā izglītība, nebūtu nosakāma prasība par noteiktu profesionālo kompetenci un kvalifikāciju, kā arī nebūtu pieļaujama to novērtēšana. Tieši otrādi, no minētā sprieduma izriet Satversmes tiesas viedoklis, ka māju pārvaldniekiem ar praktiskā darba pieredzi ir jāveic zināšanu un prasmju pārbaude un novērtējums valsts atzītā kārtībā.

[7] Ievērojot minētajā Satversmes tiesas spriedumā izteiktās atziņas, likumdevējs grozīja Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumu, papildinot likuma 13.pantu ar piekto daļu un pārejas noteikumus ar 6.[1]punktu, tajos nosakot kārtību, kādā novērtējama un atzīstama par atbilstošu to personu profesionālā kompetence, kurām nav likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktā profesionālā izglītība, bet ir praktiskā darba pieredze dzīvojamo māju pārvaldīšanā (*sk. anotāciju 2010.gada 12.jūlija likumprojektam „Grozījumi Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā", http://www.saeima.lv*).

Senāta ieskatā, konkrētajā gadījumā tiesai nevarēja rasties šaubas par Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma pārejas noteikumu 6.[1]punkta atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām un nebija jāvēršas Satversmes tiesā. Minētās tiesību normas mērķis ir nodrošināt to, lai personas, kuras jau veikušas dzīvojamo māju pārvaldīšanu līdz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma spēkā stāšanās dienai 2010.gada 1.janvārim, nebūtu spiestas uz laiku pārtraukt savu profesionālo darbību. Proti, minētā tiesību norma dod iespēju tiem pārvaldniekiem, kuriem ir praktiskā darba pieredze, bet nav likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktā profesionālā izglītība, noteiktā laikā – līdz 2013.gada 31.augustam – veikt savas profesionālās kvalifikācijas novērtēšanu, lai tās varētu arī pēc 2013.gada 1.septembra bez pārtraukuma *turpināt* dzīvojamo māju pārvaldīšanu (*sk. anotāciju 2013.gada 20.jūnija*

likumam „Grozījumi Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā” http://www.saeima.lv).

No tiesas konstatētajiem apstākļiem izriet, ka pieteicējs nodarbojas ar dzīvojamo māju pārvaldīšanu, tātad ir persona ar praktiskā darba pieredzi, kura atbilstoši likuma pārejas noteikumu 6.[1]puntam bija tiesīga veikt savas profesionālās kvalifikācijas novērtēšanu, lai pēc 2013.gada 1.septembra nepārtrauktu pārvaldnieka darbu. Taču lietā nav gūti pierādījumi par to, ka pieteicējs minēto novērtēšanu būtu veicis un būtu ieguvis profesionālās kvalifikācijas dokumentu, kas apliecina pārvaldnieka trešo profesionālās kvalifikācijas līmeni. Šāda dokumenta iesniegšana ir nepieciešama, lai personu reģistrētu Pārvaldnieku reģistrā.

Lai arī blakus sūdzībā pieteicējs norādījis, ka kvalifikācijas eksāmenu nokārtojis pēc 2013.gada 31.augusta, par to lietā nav iesniegti attiecīgi pierādījumi. Līdz ar to konkrētajā gadījumā nav vērtējams pieteicēja arguments par vienlīdzības principa pārkāpumu, proti, ka pārvaldnieki ar praktiskā darba pieredzi tiek sadalīti divās daļās – kas kvalifikācijas eksāmenu nokārtojuši pirms un kas pēc minētā datuma.

Kā jau norādīts iepriekš, vēršoties ministrijā un tiesā ar pieteikumu par reģistrēšanu Pārvaldnieku reģistrā, pieteicējs nav apliecinājis, ka viņam ir likumā – Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 13.panta pirmajā daļā vai pārejas noteikumu 6.[1]punktā –noteiktā profesionālā kvalifikācija šādai darbībai.

[8] Blakus sūdzībā pieteicējs izteicis lūgumu Senātam izskatīt sūdzību pēc būtības un uzlikt pienākumu Ekonomikas ministrijai reģistrēt pieteicēju Pārvaldnieku reģistrā.

Proti, pieteicējs ir lūdzis Senātu izskatīt pieteikumu pēc būtības, taču tas nav Senāta kā kasācijas instances tiesas kompetencē.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

nolēma

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 1.novembra lēmumu, bet /pers. A/ blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore	I.Skultāne
Senatore	V.Kakste
Senatore	R.Vīduša